

■ Croquis der zu bewirkenden Detailvermessung im Kronlande Ungarn, 1857, részlet (ÖStA KA, K VII k 263-110 E)

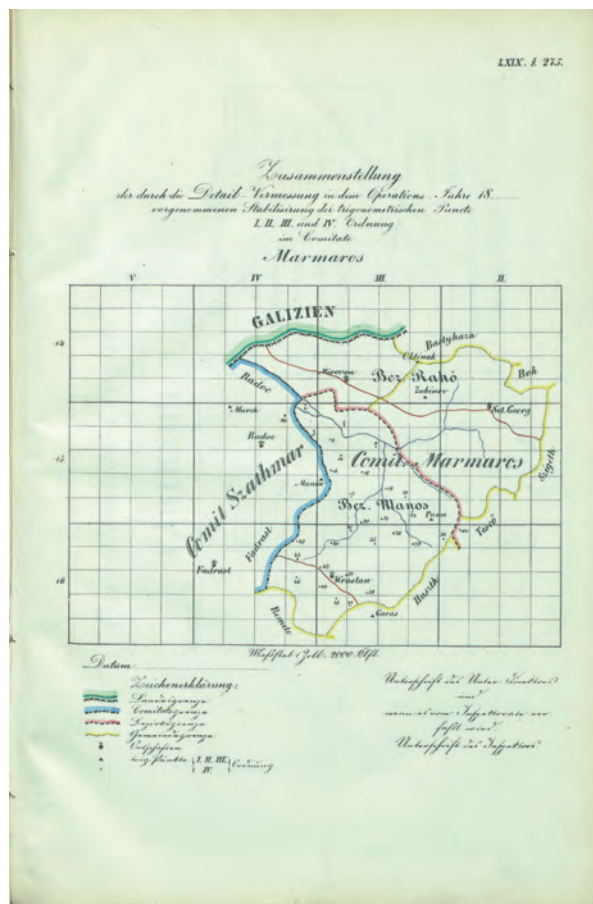
totta.⁸ A mérföldlapok adattartalmának értéke miatt tervezték, hogy azokat sokszorosított formában is megjelenessék, de erre végül nem került sor. A Magyar Nemzeti Levéltár (MNL) Országos Levéltára (OL) és a Néprajzi Múzeum őriz példányokat a mérföldlapokból, de az

egész ország területéről nem maradtak fenn ilyen térképek.⁹

A földadó szabályozásáról szóló 1875. évi VII. törvénycikk végrehajtásának érdekében a pénzügyminiszter 1876-ban rendeletben szabályozta a területmérések helyességét el-

8 Utasítás a katasteri felmérés végrehajtására. Buda, 1869 (= Utasítás, 1869). 260. §, Utasítás az országos katasteri felmérés végrehajtására. Bp., 1910 (= Utasítás, 1904). 311–312. §§. A felmérési utasításokra l. REISZ T. CSABA: A katasteri felmérési utasítások. *Catastrum*, 2. (2015) 1:3–10.

9 A térképtípus részletes bemutatása: TÖRÖK ENIKŐ: Mérföldlapok, avagy földművelési térképek. *Catastrum*, 1. (2014) 4:22–28.

■ A részletes felmérés során az adott művelési évben az I–IV. rendű háromszögelési pontok állandósításáról készített összeállítás (1865. évi felmérési utasítás, LXIX. minta a 275. §-hoz)

lenőrző személyek feladatait.¹⁰ Az utasítás az átnézeti térkép összeállításáról is rendelkezett. Eszerint a földadó-kataszteri műszaki munkálatok elvégzése után „a kataszteri igazgatóság egész kerületéről, a megyék, becslőjárások és községek határainak kitüntetésével, 1" = 2000" (1:144 000) léptékben átnézeti térkép készitendő. E térképen az ország, megye, becslőjárás és községek határvonalai, továbbá a művelési ágak,

utak, folyók, tavak sat. a térképvázlaton alkalmazott színezéssel és jegyekkel jelölendők" (101. §). A térképet a felmérési vezető által kijelölt mérnöknek kellett elkészítenie. Ennek nyomán a következő években – zömében 1880-ban, de egy-egy térkép esetében 1882-ben és 1884-ben – összesen 13, a besztercebányai, a budapesti, a debreceni, az eszéki, a kassai, a kolozsvári, a nagyszebeni, a pécsi, a pozsonyi, a szatmári, a szegedi, a szombathelyi és a temesvári kerület 1:144 000 léptékű átnézeti térképe készült el az előírásoknak megfelelően. A kéziratos térképek az állami nyomda térképtárából kerültek az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) Térképtárába.¹¹ A budapesti, debreceni, eszéki, kassai, kolozsvári, nagyszebeni, pozsonyi, szatmári, temesvári kataszteri kerület nyomtatott térképe a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) Könyvtárában is megtalálható, az egy-egy kétszervényes színes térkép lapjainak mérete kb. 100 x 75 cm.¹² A budapesti kataszteri kerület átnézeti vázlatának egy példányát az MNL Pest Megyei Levéltárában (PML) őrzik.¹³

A vármegyék átnézeti vázlata

A Pénzügyminisztérium irattárának korabeli drasztikus átselejtezése, majd levéltári anyagának a levéltárosok által az 1970-es években kialakított tárgyi átrendezése szinte lehetetlenné teszi, hogy a hivatali ügyintézés folyamatát elemezve a vármegyei átnézeti vázlatok kiadásának történetét, indító okait és elkészítését részleteiben ismertethessük. Nem segíti a kutatásokat az sem, hogy az állami nyomdának csak 1919-től maradt fenn – mindössze egy csomónyi – töredék iratanyaga.¹⁴ Más források híján a kész termékek adatai nyomán tehetünk

10 A m. kir. pénzügyminiszter f. évi 37143. szám alatti körrendelete az ország összes törvényhatóságaihoz, a földadó kataszteri munkálatoknak az 1875. VII. t.-cz. rendeletei szerinti kiigazítása tárgyában. *Magyarországi Rendeletek Tára*, 10. (1876) 104. 417–474. Ebben: Utasítás a földadó szabályozásáról szóló 1875. évi VII. törvényzikk értelmében a kataszteri munkálatok kiigazítása céljából bejelentett térfogati adatok helyességének ellenőrzése végett alkalmazandó közegek és eljárás tárgyában. 421–474. Ez nem tartalmazza a mintákat, azok elérhetők a rendelet önállóan megjelentetett füzetében (www.catastrum.hu/dokumentumok/NSZL12A003660.pdf), = *Utasítás*, 1876).

11 OSZK Térképtár, TK 1895, TK 1898, TK 1899, TK 2090, TK 1896, TK 1894, TK 1893, TK 1890, TK 1909, TK 1891, TK 1897, TK 1892. A térképek elérhetők online a Hungaricana Közgyűjteményi Portálon (www.hungaricana.hu).

12 Jelzetük: TD 321–329.

13 LAKOS ÁGNES: *Térképek a Pest Megyei Levéltárban*. Bp., 1999. 26–27., 58.,

14 MNL OL, K 295 Pénzügyminisztérium, Állami nyomda, 1919–1945.

megállapításokat. Megjegyzendő, hogy nem ismerünk olyan térképgyűjteményt, amelyben a teljes sorozat megtalálható volna, ezért csak több intézmény anyagának áttekintésével lehet a kérdést megválaszolni. Megkönnyíti ugyanakkor a vizsgálatot, hogy a térképlapok jelentős része digitalizált formában elérhető a Hungaricana Közgyűjteményi Portálon (www.hungaricana.hu).¹⁵

Az állami nyomdának a kezdetektől feladata volt a kataszteri térképek szelvényeinek sokszorosítása, személyi állományában volt kataszteri mérnök is, így minden bizonnyal ők készítették el a nem csupán kataszteri célokat – de azokat mindenképpen – szolgáló, megyénként összeállított átnézeti térképlapokat.

A „... vármegye átnézeti vázlata” című, 1:144 000 léptékű nyomtatott térképlapokat 1910–1912 között sokszorosították, erről tanúskodnak a kereten kívül, a jobb alsó sarokban olvasható munkaszámok (Budapest. M. kir. állami nyomda szám/év.).

Az első térképlap Nyitra vármegyéről készült, a munkaszám alapján (4392/1910.) 1910 végén. 1911-ben két részletben nyomtattak térképlapokat. Először az év első felében Borsod, Fejér, Gömör és Kishont, Győr, Kolozs, Moson, Somogy, Szabolcs, Tolna, Turóc, (talán Torda-Aranyos) és Vas (1932/1911.), majd az év végén Bars, Hont, Moson ismét, Pozsony, Sopron, Turóc ismét (4353–4358/1911.), összesen tehát 14-15 vármegye átnézeti vázlata jelent meg.

A következő esztendőben vált teljessé a sorozat, a munkaszámok köre alapján legalább 21 alkalommal, 1–8 megye nyomtatását végezték el, gyakorlatilag az egész évben folyamatosan végezve a kiadást (zárójelben az 1912. évi munkaszámok): Hajdú, Szabolcs, Ung, Szatmár, Ugocsa, Bereg (25–30), Bihar, Máramaros (70–71), Vas, Trencsén, Győr, Zala, Baranya (529–533), Zólyom (693), Abaúj-Torna, Gömör és Kishont (702), Veszprém (709), Szepes, Csongrád (724–725), Sáros, Arad, Csánád, Krassó-Szörény, Zemplén, Tolna, Borsod,

Somogy (845–852), Komárom, Esztergom, Bács-Bodrog (1050–1052), Fejér, Békés, Torontál, Torda-Aranyos (1071–1074), Jász-Nagykun-Szolnok (1105), Temes, Csík, Alsó-Fehér, Szolnok-Doboka, Nógrád, Háromszék (1295–1297, 1299–1301), Heves, Fiume város és kerülete (1350–1351), Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Szilágy, Udvarhely, Kolozs (1667–1669), Kis-Küküllő (1928), Árva, Belovár-Kőrös, Liptó (1980–1982), Szeben, Nagy-Küküllő, Hunyad, Brassó, Fogaras, Beszterce-Naszód (2019–2024), Maros-Torda (2126), Verőce, Szerém, Lika-Krbava (3108–3110), Pozsega, Modrus-Fiume, Varasd (3298–3300), Zágráb (3899).

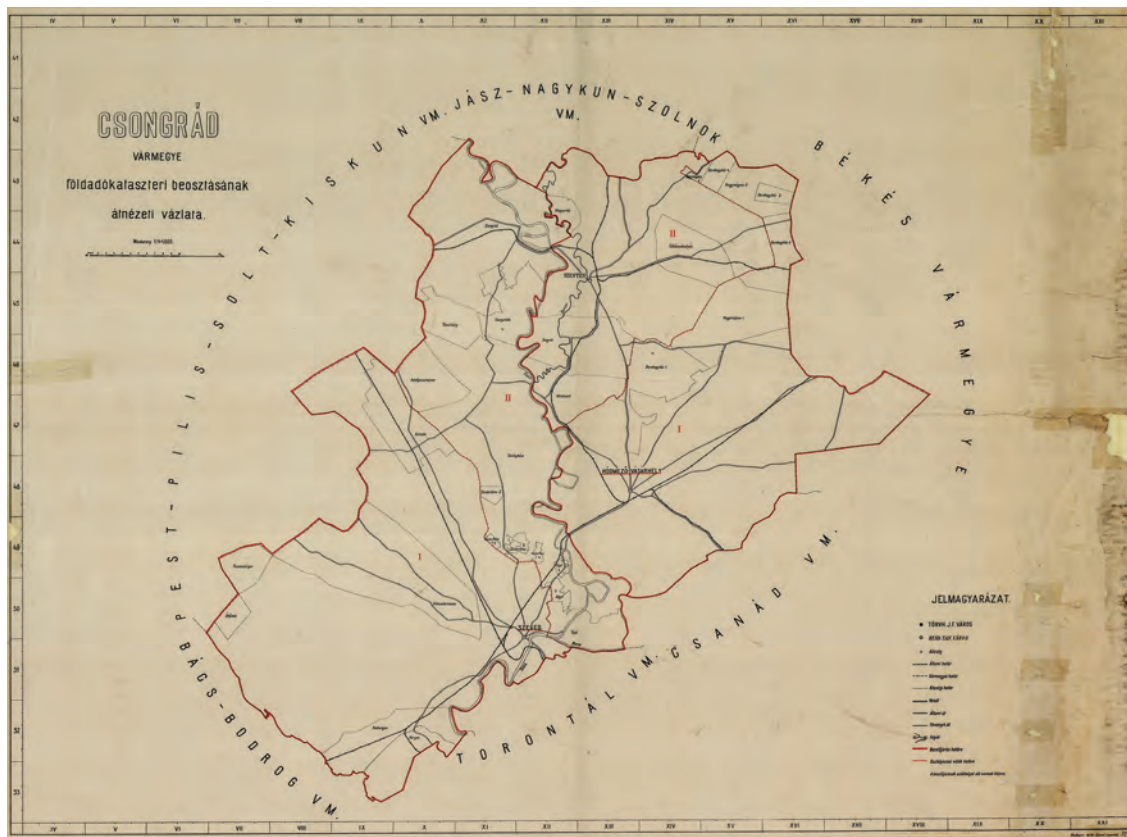
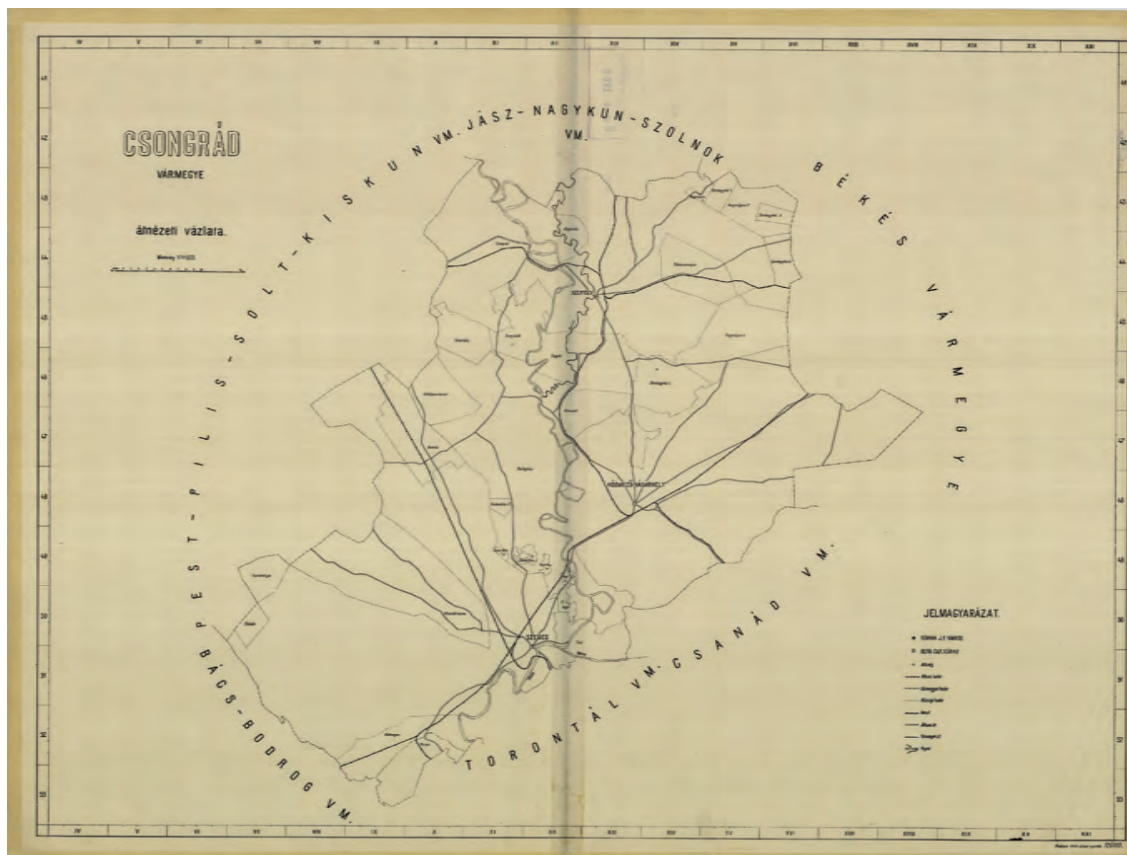
Egyes vármegyéről kétszer is készült térképlap: az 1911. évi első sorozat (1932/1911.) lapjai közül mindegyiket ismét kiadták, 1911-ben Moson és Turóc, 1912-ben Borsod, Fejér, Gömör és Kishont, Győr, Kolozs, Somogy, Szabolcs, Tolna, Vas vármegyéről készült új térképlap. Torda-Aranyos vármegyéről 1911-ből és 1912-ből is ismert egy-egy térkép, de az első kereténél (egyetlen ismert példánya: OSZK Térképtár, TM 18 009) nem olvasható a munkaszám, így csak valószínűsíthető, hogy szintén az 1932/1911. munkaszám alatt készült, és ezért jelent meg újra.

A térképlapok keretén nem földrajzi fokbeosztás, hanem a kataszteri felmérésben 1856 óta következetesen alkalmazott négyzetmértő-föld-beosztás szerepel. A Budán, a Gellérthegyen áthaladó délkörrel (meridián) párhuzamos sávokat („*oszlop*”) mérföldenként keletre és nyugatra haladva római számmal, a vízszintes sávokat („*réteg*”) pedig északról délre haladva arab számokkal számozták – ez a keret jól tanulmányozható az itt bemutatott korai térképmintákon is.¹⁶

Az átnézeti vázlatokon a címet úgy jelenítették meg, hogy a vármegye neve és az „átnézeti vázlata” felirat között nagy teret hagytak (ennek céljáról l. alább). A címnél a méretarányt (1:144 000) és a vonalzót (mérőléc) 1000 méterre és 15 kilométerre is megadták.

15 A kutatás során az OSZK és a KSH Könyvtárának online katalógusát, a Hungaricana Közgyűjteményi Portált, az internetes kereséssel talált térképeket vizsgáltam. A most már a Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft-ben működő Földmérési és Távérzékelési Intézet térképtárában átnézeti vázlatok nem találhatók.

16 *Instruction*, 1856. 121. §; *Instruction*, 1865. 84. §, *Utasítás*, 1869. 6. §, *Utasítás*, 1904. 29. §.

■ Csongrád vármegye átnézeti vázlata és földadókataszteri beosztásának átnézeti vázlata, 1912 (HM-HIM Hadtörténeti Térképtár, B IX a 1606 és B IX a 1604)

A térképre jelkulcs is került, amelyen külön térképjelet kapott három településtípus (törvényhatósági joggal felruházott város, rendezett tanácsú város, község), három határvonal (állami, vármegyei, községi határ), továbbá három úttípus (vasút, állami út, törvényhatósági út), valamint a folyók. A térképlapok egyszínnyomással (fekete) készültek.

A horvátországi megyék térképlapjain a cím (*Nacrt županije*) és jelkulcs (*Tumačenje znakova*) magyar és horvát nyelvű. Fiume város és kerülete átnézeti vázlata csak magyar nyelvű címmel és – egyszerűsített – jelkulccsal készült.¹⁷

A megyékről általában egylapos, de a nagyobb területű megyékről – Arad, Bács-Bodrog, Bihar, Kolozs, Krassó-Szörény, Máramaros, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsega, Somogy, Szerém, Temes, Torontál, Verőce, Zágráb, Zala, Zemplén –, összesen 17-ről kétlapos átnézeti vázlat készült.

A térképlapok mérete a szelvények körbevágása miatt gyűjteményenként eltérő, a legnagyobb lapméretűek a KSH Könyvtárában őrzött példányok, ezek 102 x 76 cm nagyságúak. Az OSZK térképei zömükben 68,5 x 94,5 cm nagyságúak.

Az OSZK Térképtárában 22 magyarországi, négy horvátországi és a fiumei, a HM-HIM Hadtörténeti Térképtárban 20 magyarországi és egy horvátországi, a KSH Könyvtárában 10 magyarországi (és az 1911. évi), valamint a fiumei és a horvátországi térképlapok hiányoznak a gyűjteményekből. Az MNL Heves Megyei Levéltárában (HML) Nagy-Küküllő, az MNL PML-ban Esztergom, Fejér és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye átnézeti vázlatát őrzik a térképek között.¹⁸ Az említett gyűjteményekben – a katalógusuk szerint – nincsen vármegyei átnézeti vázlat Borsod, Fejér, Gömör és Kishont, Győr, Kolozs, Somogy, Szabolcs, Tolna, Torda-Aranyos, Turóc, Vas megyékről 1911-ből, valamint Zemplén vármegyéről.

A földadókataszteri beosztás

A vármegyei átnézeti vázlatokat olyan alaptérképeknek szánták, amelyeket további speciális adatokkal bővíthettek. A többlettartalommal ellátott térképek címeit kiegészíthették az összeállítók, e célból az alaptérkép címét úgy jelenítették meg, hogy a vármegye neve és az „átnézeti vázlata” szöveg közé további szövegrészt lehessen betoldani.

Ilyen kiegészített változat az ugyancsak az állami nyomda által sokszorosított formában kiadott „... vármegye földadókataszteri beosztásának átnézeti vázlata” című térképsorozat, amely az átnézeti vázlatok munkaszámával azonos, bár sokszorosítva készült. Ezeket a térképeken annyi a többlettartalom, hogy a jelkulcsot kiegészítették, vastag piros vonallal a becslőjárás, vékony, piros, szaggatott vonallal az osztályozási vidék határát jelölték, a becslőjárások székhelyeit piros vonallal aláhúzták.

Ez a kiegészített térképsorozat is elkészült 1912-ben, amint arról Teleszky János pénzügyminiszter az állami nyomda éves teljesítményét értékelve beszámolt.¹⁹ Az átnézeti vázlatok sokszorosítása után – esetleg helyett? – azonnal elkészítették a földadókataszteri beosztást megjelenítő lapokat is, ezt igazolja, hogy 1912 tavaszán Toldi Lajos budapesti kereskedésében már 23 vármegye – az 1911. évi és az 1912-ben 533. munkaszámig elkészült – térképlapjait hirdették 1, a kétlapos térképekénél 2 koronás áron.²⁰

Valamennyi, vagyis a 63 magyarországi, a nyolc horvátországi és a fiumei térkép csak az OSZK térképtárában található meg, nem sorozatként, hanem önálló jelzeteken. A HM-HIM Hadtörténeti Térképtár gyűjteményében 45 magyarországi és Zágráb vármegye térképlapja nincsen meg, bár a trianoni határokat jelölő – alább említendő – térképsorozatban 15 hiányzó vármegye fellelhető. A KSH Könyvtá-

17 L. pl. Lika-Krbova megye átnézeti vázlatát (<https://maps.hungaricana.hu/hu/HTITerkeptar/1323>).

18 LAKOS, 1999. B. HUSZÁR ÉVA: *A Heves Megyei Levéltár térképeinek katalógusa*. Eger, 2001. 63–66.

19 A M. kir. Kormány 1912. évi működéséről és az ország közállapotairól szóló jelentés és statisztikai évkönyv. Bp., 1914. A ministeriumok működése, 44.

20 Ujonnan megjelent könyvek. *Corvina*, 35. (1912) 13:92. (máj. 10.). Magyar Könyvészet, Uo. 16:melléklet (május).

■ Jelkulcsok Csongrád vármegye átnézeti vázlata és földadókataszteri beosztásának átnézeti vázlata lapjain, 1912 (HM-HIM Térképtár, B IX a 1606 és B IX a 1606)

rában 29 magyarországi, valamennyi horvátországi és a fiumei térkép hiányzik. Az MNL HML-ben Alsó-Fehér, Bars, Nagy-Küküllő és Turóc vármegye térképét őrzik.

A HM-HIM Hadtörténeti Térképtárban a nyilvántartásban adott – tehát nem ráírt – cím szerint *Magyarország vármegyéi földadókataszteri beosztásának átnézeti vázlata* (A trianoni határ jelöléssel) térképsorozata valójában a vármegyék földadókataszteri beosztásának átnézeti vázlatait tartalmazza (B IX a 1006), összesen 33 vármegye 39 lapját, azokról a vármegyékről, amelyek a trianoni békekötést követően legalább részben Magyarország területéhez tartoztak. A térképlapokon a trianoni határokat vastag kék vonallal húzták meg, továbbá – a Baranya vármegyei térképlapon megadott jelkulcs szerint – kétféle

piros körrel jelölték az 1 millió korona termelési érték alatti és feletti elcsatolt ipartelepeket.

Hajdú vármegye régészeti lelőhelyei

Az eredeti alaptérkép bővített tartalmú felhasználásának látványos példája Zoltai Lajos (1861–1939) 1923-ban készített régészeti lelőhely-térképe, *Hajdu vármegye és környéke ős- és népvándorlás korának átnézeti vázlata*. A térképen a folyókat kék színnel, a vármegye címbeli elnevezését arannyal színezték. Az 1912. évi (25/1912. munkaszámú) alaptérképet kézzel kiegészítették, külön jelmagyarázat és rövidítésjegyzék került a cím alatti üres térre.²¹

A lelőhely korát színekkel különböztették meg, kőkori (szépia), bronzkori (kármin/vörös/), vaskori (kék), népvándorlás-, hon-

21 A térkép elérhető a Debreceni Egyetem elektronikus Archívumában (<https://dea.lib.unideb.hu/dea/handle/2437/100474>).

■ Baranya vármegye földadókataszteri beosztásának átnézeti vázlatja, 1912. A kék vonal a trianoni határt jelöli, jól látható, hogy a községek közigazgatási határától függetlenül állapították meg a határvonalat. Egyedül ezen a szelvényen található meg az elcsatolt ipartelepek jelölését feloldó jelkulcs (HM-HIM Térképtár, B IX a 1006, 6. szelvény)

foglalás- vagy Árpád-kori (sárga) szint alkalmazva. Eltérő jeleket kaptak a telepek, leelőhe-lyek (szórványos vagy csoportos lelet; égetett temetkezés, urnák; csontvázás sír, temető; lovassír; település: kunyhó vagy putrinyomok, tűzhelyek; halom vagy laponyag; ördög vagy csörszárka nyomai; földvár). Az eredeti jelkulcsot kiegészítették a mocsár, rét és a tó vízrajzi elemekkel.

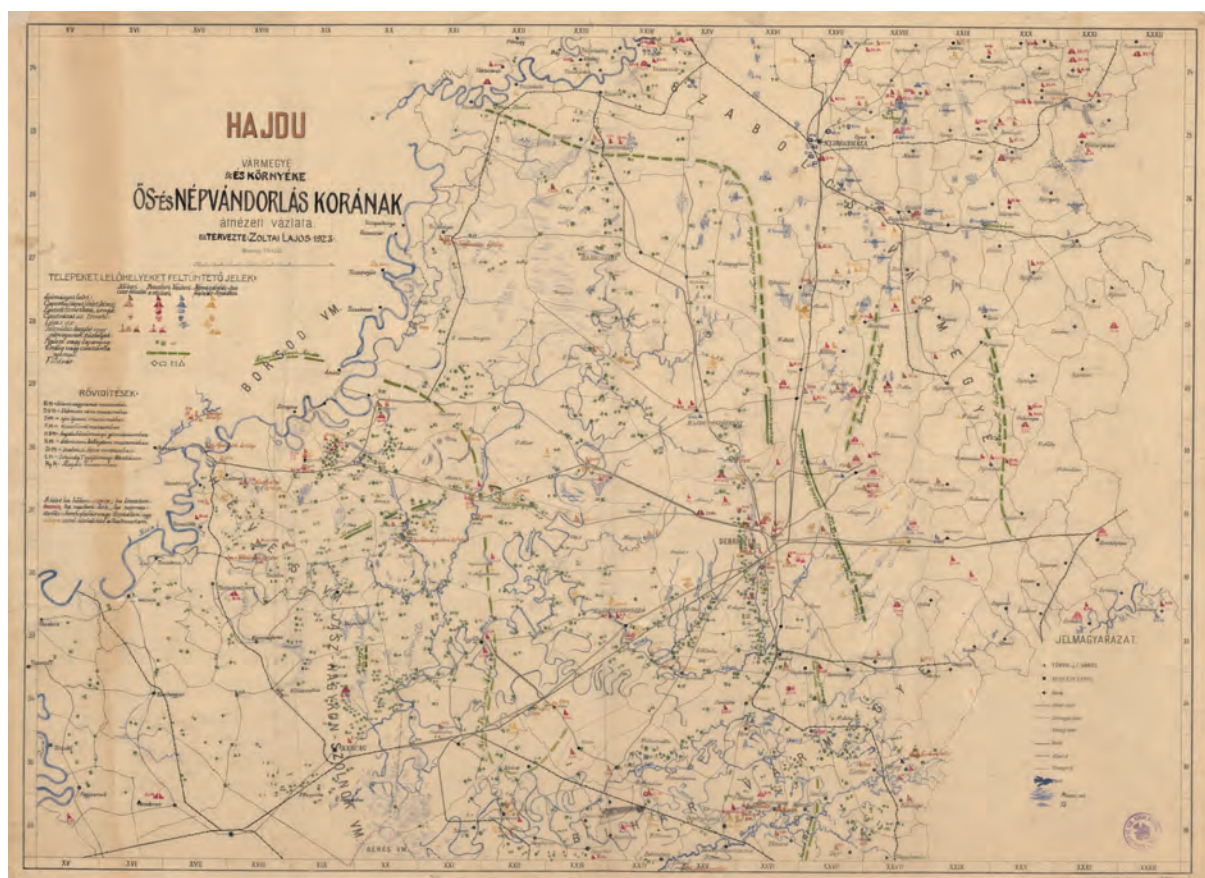
Betűrövidítéssel a leletet őrző múzeum szerepel (Bihar Megyei Múzeum, Nagyvárad; Debrecen Város Múzeuma, Egri Líceum Múzeuma, Tiszafüredi Múzeum, Hajdúböszörményi Gimnázium, Debreceni Kollégium, Szabolcsi Józsa Múzeum, Lehoczky Tudományos Gyűjteménye Munkácson, magánmúzeum).

Az állami nyomda térképsokszorosító tevékenysége

A magyarországi kataszteri felmérések beindulásával szinte egyidőben az elkészült térképek sokszorosításáról is gondoskodtak. Ezt a munkát 1867-től a kataszteri felmérés szervezetében segédhivatalként létrehozott telekzeti könyvnyomda végezte, amely hamarosan, 1870-től beolvadt az állami nyomdába, a továbbiakban itt végezték a sokszorosítást.²²

A dualizmus kori kataszteritérkép-sokszorosítás történeti áttekintését Antalffy Andor egyik 1914-ben tartott előadásának összefoglalójából alaposan megismerhetjük. Antalffy ekkor a magyar kataszteri ügyek legmagasabb pozícióját töltötte be, ő volt

22 PÁLYI ZSÓFIA KATA: A Magyar Királyi Telekzeti Könyvnyomda Budán. *Catastrum*, 1. (2014) 1:2–19.

■ Hajdú vármegye átnézeti vázlata, amely alapul szolgált a régészeti lelőhelytérkép elkészítéséhez (Debreceni Egyetem elektronikus Archívuma)

a Pénzügyminisztérium XVIII. (Országos kataszteri felmérés és állami nyomda) ügyosztályának vezetője, felmérési központi felügyelő.²³ Az előadás a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet pozsonyi osztályának 1914. február 14-i ülésén hangzott el, amelyről részletes összefoglalót a Gánóczy Sándor főszerkesztésében megjelenő *Kataszteri Közlöny* adott közre.²⁴

Antalfy az előadásában kifejtette: közigazgatási szempontból mindig fontos volt, hogy a hatóságok és az állampolgárok számára könnyen hozzáférhetőek legyenek a kataszteri térképek, ezt a célt az olcsó sokszorosítással érik el. Kezdetben a sokszorosítás litográfia (kőmetszés) útján történt, az előadó részletesen

ismertette az eljárást. Ezzel a nyomdatechnikával – más, jobb eljárás nem lévén – készültek a kataszteri térképek 1903-ig. Hátránya volt a kő drágasága, raktározhatatlansága, valamint a rajzoknak a készítési eljárásból fakadó pontatlansága. Az eljárás egyik változata volt az autográfia, amikor nem vészték ki a vonalakat (mélynyomás), hanem a vonalakat vegytussal kihúzták és az került át a prés alatt a papírra (síknymás).

Az új és technikailag megfelelő eljárást az állami nyomda vezetője, Dréhr János egy németországi tanulmányúton ismerte meg, Frankfurt am Mainban, Klimsch sokszorosító intézetében. Az igazgató a Pénzügyminisztérium figyelmébe ajánlotta a térképsokszorosításra

23 Antalfy személyével a *Catastrum* több cikkben foglalkozott már: REISZ T. CSABA: Javaslat a kataszteri felmérési törvényre. 2. (2015) 4:18–30. (21–23.). SCHMIDT ANIKÓ: Egy kivételes karrier: Antalfy Andor pályafutása. 4. (2017) 3:42–52. SCHMIDT ANIKÓ: Antalfy Andor adományozásai. 4. (2017) 4:21–35. REISZ T. CSABA: Az Állami Földmérési Igazgatóság (1919–1920). 6. (2019) 1:25–35.

24 ANTALFFY ANDOR: A kataszteri térképek sokszorosítása. *Kataszteri Közlöny*, 23. (1914) 3:81–85. (március). A *Kataszteri Közlöny* elérhető az Arcanum Digitális Tudománytárban (adtplus.arcanum.hu).

■ A Krassó-Szörény vármegyei Ruszkató átnézeti vázlata, 1911 (OSZK, TM 462)

alkalmas eljárást, a szaktárca pedig kísérleteket folytatott és az eredmények alapján a javaslatot elfogadta. Ezt a fénymásolási eljárást algráfiának nevezik, ezt is részletesen ismertette az előadó. A sokszorosítandó térképet erős és jól átlátszó másolópapírosra sötétfekete tussal rajzolták át.²⁵

Az eljárás gyorsabb és jelentősen olcsóbb a litográfiánál, a hordozóanyag (alumíniumlemez) számos alkalommal új rajzok előállítására is felhasználható, a száraz nyomtatási eljárásnak köszönhetően e kataszteri térkép pontossága a nyomatokon is megmarad. Hátránya, hogy a kataszteri térképekről nem közvetlenül készülnek másolatok, ennek okait is részletezte az előadó.

Az állami nyomda hosszú kísérletezés után jutott el arra a technikai tudásszintre, hogy a litográfiához képest a fénymásolási eljárással is jó minőséget tudott előállítani. Antalffy az előadásán bemutatta a litográfiai és fénymásolási eljárással az állami nyomdában készült térképeket is, „*mik közül különösen az utóbbi mód segélyével előállított Ruszkató község átnézeti vázlata kelt általános elismerést*”. E térképlapnak a nyomdai munkaszáma 1399/1911. volt, tehát ezt követték majd a vármegyei térképlapok.

Alaptérkép a 21. században

A *Catastrum* a korábbi években folyamatosan beszámolt a 16–17. századi hódoltság korabeli defterek tudományos feltárásának munkálatairól. A projekt az eredmények vizualizációját egy olyan poligontérképen végezte, amelynek alapja az állami nyomda 1914. évi, 1:400 000 méretarányban készült közigazgatási térképének feldolgozásával készült történelmi atlasz volt.²⁶

A tudományos projekt arra inspirálja a *Catastrum* köré csoportosuló szerzőket, hogy hasonló módon – poligontérképen – jelenítsék meg a történelmi Magyarország területére vonatkozó kataszteri térkép- és iratanyag lelőhelyjegyzékét (irattípusok, gyűjtemények, hozzáférés szintjei szerint). Az előkészítő konzultációk során arra jutottak, hogy a poligontérkép alapjául legpraktikusabban a földadókataszteri beosztást adóközség szintjén megjelenítő, az egész ország területéről rendelkezésre álló, e tanulmányban feltárt vármegyetérkép-sorozat szolgálhat majd. E konklúziót azon ismeretanyagra alapozzák, amelyet jelen tanulmány most összefoglalt.

25 Megjegyzendő, hogy ezért és így készültek azok az oleáták, amelyek ma az MNL OL S 76 Kataszteri oleáták gyűjteményében vannak, tehát ezek tették lehetővé az eredeti kataszteri térképek nyomdai sokszorosítását. Ez azt is jelenti, hogy bizonyos tekintetben pótolhatják a hiányzó eredeti térképeket.

26 A *történelmi Magyarország atlasza és adattára, 1914*. Szerk.: ZENTAI LÁSZLÓ. Pécs, 2001.